

ในการศึกษาพบว่า ศาลปกครองมีบทบาทสำคัญในการสร้างหลักกฎหมายมหาชน ในการคุ้มครองสิทธิของประชาชนจากการกระทำของรัฐ และการสร้างดุลยภาพของประสิทธิภาพในการบริหารงานของรัฐ ซึ่งพบว่า เหตุแห่งความไม่ชอบด้วยกฎหมายของกฎหรือคำสั่งทางปกครอง เกิดจากการกระทำโดยไม่มีอำนาจหรือนอกเหนืออำนาจหน้าที่ หรือไม่ถูกต้องตามกฎหมาย หรือไม่ถูกต้องตามรูปแบบ ขั้นตอน หรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้สำหรับการกระทำนั้น หรือโดยไม่สุจริต หรือมีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม หรือมีลักษณะเป็นการสร้างขั้นตอนโดยไม่จำเป็น หรือสร้างภาระให้เกิดกับประชาชนเกินสมควร หรือเป็นการใช้ดุลพินิจโดยไม่ชอบ ซึ่งศาลปกครองใช้เป็นเหตุในการเพิกถอนกฎหรือคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งแนวทางในการพิพากษาดังนี้

กรณีกฎทางปกครองนั้นมี 2 แนวทาง คือ

1. กรณีศาลปกครองพิจารณาแล้วเห็นว่ากฎทางปกครองนั้น ไม่ชอบด้วยกฎหมาย โดยมีหลักกฎหมายและอาจมีเหตุผลอื่นประกอบด้วย ศาลปกครองก็พิพากษาให้เพิกถอนกฎทางปกครองที่ออกนั้นทั้งหมด ในกรณีกฎทางปกครองที่ออกนั้น มีข้อความเดียว หรือหลายข้อความ และกฎทางปกครองทุกข้อที่ออกล้วนไม่ชอบด้วยกฎหมายทั้งหมด ศาลปกครองจึงมีคำพิพากษาให้เพิกถอนกฎทางปกครองที่ออกนั้นทั้งหมด

2. ศาลปกครองพิจารณาแล้วเห็นว่ากฎทางปกครองไม่ชอบด้วยกฎหมาย โดยมีหลักกฎหมายและอาจมีเหตุผลอื่นประกอบด้วย จึงพิพากษาให้เพิกถอนกฎที่ออกนั้นบางส่วน ในกรณีที่กฎทางปกครองที่ออกนั้นมีหลายข้อความ แต่ศาลพิจารณาแล้วเห็นควรเพิกถอนเฉพาะส่วนที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายเท่านั้น ส่วนที่ชอบด้วยกฎหมายก็ให้มีผลบังคับใช้ต่อไป

กรณีคำสั่งทางปกครอง ในการศึกษาพบว่า คำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายอาจถูกเพิกถอนได้ทั้งหมดหรือบางส่วน โดยจะให้ผลย้อนหลังไปจนถึงวันที่ออกคำสั่ง หรือไม่ย้อนหลัง หรือมีผลในอนาคตไปถึงขณะใดขณะหนึ่งตามที่กำหนด เพราะคำสั่งทางปกครองเป็นการสั่งในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะเจาะจง และระบุตัวบุคคลผู้รับคำสั่งไว้ชัดเจน

ในการศึกษายังพบว่า ในกระบวนการพิจารณาคดีมีปัญหาหรืออุปสรรคในหลายประการ ซึ่งผู้ศึกษาได้อธิบายพร้อมเสนอแนะแนวทางปรับปรุงแก้ไขไว้พอสังเขปแล้ว

In carrying out this study, the researcher found that the Administrative Court plays an important role in upholding the principles of public law protecting the rights of the citizenry in cases in which unlawful state actions are undertaken. Under such circumstances, the Administrative Court restores balance to the organs of state administration and the exercise of state power and authority.

The researcher has determined that unlawful state law and order measures stem from exercises of state authority which are not bound by legally validated procedures. The improper exercise of state authority is also

grounded in cases in which proper discrimination is not exercised and unjust acts of state coercion are perpetrated by organs of the state without legal justification. At times, such improper state actions bring in their wake unnecessary and inappropriate burdens on the citizenry. In calling this abuse of power to heel, the Administrative Court construes such state actions as being unjustifiable and invalidated abuses of state discretionary powers. Unjustifiable or invalidated measures purportedly issued by organs of state power to maintain law and order and public security are thereupon revoked by the Court on the grounds of being unlawful.

In cases in which there are violations of the lawful exercise of state power, the Administrative Court uses the following guidelines in rendering judgments:

1. In cases in which the Administrative Court determines that governmental measures are unlawful since incompatible with legal principles and for other closely connected legally-binding reasons, the Administrative Court renders judgment in revoking all such measures. In cases in which legal measures deemed unlawful have been issued one-by-one in seriatim fashion or as an intercalated corpus of such measures, the Administrative Court adjudges all such connected measures to be unlawful as a whole.

2. In cases in which the Administrative Court determines governmental measures are unlawful because incompatible with established legal principles or for other closely connected legally-binding reasons, the Court revokes these parts of the law as unlawful. However, the Administrative

Court distinguishes between unlawful and lawful governmental measures by revoking the former and allowing the latter to be enforced. Whenever the Administrative Court determines that governmental measures are completely or partially unlawful, revoking of the measures may or may not be retroactive or proactive depending on the specificity and time of issue of those measures judged unlawful in whole or in part.

The researcher additionally ascertained that there are many problems in and obstacles to the carrying out of Administrative Court proceedings. The researcher subsequently provided explanations for such untoward legal states of affairs and provided some brief suggestions for making improvements in this connection.